

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені
Василя Стефаника
Навчально-науковий юридичний інститут

**Щорічна Всеукраїнська науково-
практична конференція
здобувачів освіти та молодих вчених**

**«Вдосконалення правового
регулювання:
погляд молодих науковців»**

10-11 травня 2024 року

Івано-Франківськ, 2024

ББК 67.9(4УКР)
В25

Редакційна колегія:

Микитин Ю.І. - директор навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, доцент кафедри політики в сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права, кандидат юридичних наук, професор;

Козич І.В. - доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри політики в сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права;

Квасниця С.М. - завідувач інформаційно-видавничого відділу навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

В25 Вдосконалення правового регулювання: погляд молодих науковців[Текст] : Матеріали щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів освіти та молодих вчених (10-11 травня 2024 року). Івано-Франківськ, 2024. 603 с.

У збірник включені тези доповідей учасників щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів освіти та молодих вчених, яка відбулася 10-11 травня 2024 року на базі навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Теоретичні положення і рекомендації учасників конференції щодо удосконалення законодавства України стануть ще одним кроком на шляху розвитку правової думки, формування молодих правників.

ББК 67.9(4УКР)

© Навчально-науковий юридичний інститут
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника, 2024

Савчин Л.В.

*студент I курсу магістратури факультету
суспільних і прикладних наук ЗВО «Університет
Короля Данила»*

АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ УСТРІЙ ЯК ОСНОВА ДЛЯ РЕФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Адміністративно-територіальна реорганізація держави (реформа) за своєю суттю стосується питання зміни державного устрою або принаймні досить фундаментальних його аспектів. Тому не дивно, що після падіння комуністичної системи ця проблема, принаймні в деяких країнах цієї формації, стала предметом важливих дискусій і досліджень (наприклад, Польща) або реформи в цьому відношенні вже були здійснені (Словаччина).

Засади адміністративно-територіального поділу і його мета у державах вказаного типу кардинально відрізнялися від тих, що висуваються сучасною правовою та демократичною державою. Як наслідок, існуючий в Україні адміністративно-територіальний поділ не враховує принципів економічної доцільності та не забезпечує надання населенню максимально можливої кількості якісних послуг, що призводить до суттєвих соціально-економічних та територіальних диспропорцій.

Згідно Конституції України, «територіальний устрій України забезпечує децентралізацію публічної влади», а також те, що територіальний поділ держави повинен враховувати «соціальні та економічні зв'язки» та забезпечити, щоб територіальні одиниці були «здатними виконувати державні завдання» [1].

Аналіз ст. 140 Конституції України та Закону України «Про місцеве самоврядування» вказує, що «місцеве самоврядування є правом територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України. Місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому зако-

ном, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи» [1-2].

Сутність демократичних систем полягає в специфічній громадській участі у здійсненні влади, чому завжди сприяють процеси децентралізація. Вони передбачають передачу частини делегованих повноважень щодо прийняття рішень, а також відповідальність за них, від центру до нижчих рівнів управління. Зазвичай, як результат, відбуваються зміни щодо територіального поділу і це може призвести і як у бік розширення, так і оптимізації його структури.

Засади адміністративно-територіального устрою України зображено на рис. 1.

Рис. 1. Засади адміністративно-територіального устрою України

На думку В. С. Кравціва, «це поділ країни на адміністративно-територіальні одиниці певних рівнів, у яких формуються структура органів публічного управління, що забезпечують територіальне самоврядування й державне управління, та система адміністративно-управлінських, фінансово економічних та інших взаємозв'язків між адміністративно-територіальними одиницями й центральними органами державної влади» [3, с. 18].

Результати створення територіальної системи будуть відрізнятися залежно від прийнятих правил. Зазвичай поділ базується на певному головному принципі, до якого існують інші, часто похідні з різних приміщень; вони модифікують макет, отриманий в результаті застосування основного правила.

«Важливим твердженням є те, що результати, отримані з використанням різних основних принципів, можуть бути подібними або навіть ідентичними – залежно від відповідного використання допоміжних принципів. Представлені принципи були згруповані в декілька розділів – відповідно до особливостей структури територіального поділу, яку вони стосуються. Ці підрозділи мають впорядковувачий характер – вони не становлять класифікацію у строгому сенсі» [4, с. 138].

Принципи окремих підрозділів пов'язані між собою, вони доповнюють один одного різними способами, включаючи взаємну залежність. Кожен із принципів у даній концепції може виступати як необхідною умовою, так і рекомендованою умовою; як основне або допоміжне правило. Правила тут не оцінюються. Однак звертається увага на об'єктивні труднощі при їх застосуванні та взаємне протиріччя певних очікувань.

«Особливу увагу привертає засада випередження. Цей принцип зазвичай дотримується в основних підрозділах держав, хоча теоретично він не повинен виконуватися, особливо якщо між органами влади певних рівнів немає відносин підпорядкування. Цей принцип вимагатиме послідовної побудови територіальної системи з нижчих рівнів: одиниця даного рівня будується з одиниць нижчого рівня» [5, с. 140].

Альтернативним підходом було б спочатку створити підрозділи найвищого рівня, а потім розділити їх на підрозділи нижчого рівня. Застосування принципу випередження запобігає перери-

ванню територіальних зв'язків на нижчих рівнях, дозволяє врахувати субрегіональну структуру.

Таким чином, Забезпечення функціонування збалансованої системи адміністративно-територіальних одиниць в країні лише можливе за умови ефективного законодавства та сталого соціально-економічного розвитку економіки країни в цілому та її окремих територіальних одиниць. Адміністративно-територіальна одиниця, має ще одну сутнісну характерну ознаку – ресурсну, яка виражається через сукупність наявних і потенційних ресурсів усіх видів (природних, людських, фінансових), якими володіє ця територіальна одиниця.

1. Конституція України: закон від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>. (дата звернення: 30.04.2024). Назва з екрану.
2. Про місцеве самоврядування: закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>. (дата звернення: 30.04.2024). Назва з екрану.
3. Адміністративно-територіальний устрій України: методологічні основи та практика реформування: монографія. «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; наук. ред. В. С. Краців. Львів, 2016. 264 с.
4. Zawadzki S. M. *Głos w dyskusji. Problematyka podziału terytorialnego kraju*, Biuletyn Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN, 1974. 300 s.
5. Zawadzki S. M. *Koncepcje planowania przestrzennego i polityki regionalnej w II Rzeczpospolitej. Polskie województwo. Doświadczenia i perspektywy*. Instytut Gospodarki Przestrzennej UW. Warszawa, 1990. S. 115-145.

Селюк Д.Ю.

*Державний податковий університет, студентка
групи ПБ-21-7*

ОСОБЛИВОСТІ МИТНИХ ПРОЦЕДУР В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Митниця стала однією з найперших інституцій, робота якої зазнала відчутних змін у зв'язку із введенням воєнного стану. Парламент, Уряд України та профільні органи виконавчої влади ухвалили значну кількість нормативно-правових актів, що не лише спрощують порядок митного оформлення товарів, транспортних засобів, а й надають певні пільги для імпортерів. Ці